

Quickscan flora- en fauna-activiteit

Landgoed De Horte en landgoed Mataram

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
[redacted]

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	209222
Datum:	26-6-2026
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2026 Eelerwoude
Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog binnen het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 17
3 Methode 24
3.1 Inleiding 24
3.2 Bureauonderzoek 24
3.3 Terreinbezoek 24
4 Resultaten en effectbeoordeling 26
4.1 Inleiding 26
4.2 Beschermde soorten 26
4.3 Rode Lijst soorten 38
4.4 Invasieve exoten 39
4.5 Beschermde gebieden 39
4.6 Beschermde houtopstanden 40
4.7 Natuurnetwerk Nederland 40
5 Conclusies en aanbevelingen 42
5.1 Inleiding 42
5.2 Beschermde soorten 42
5.3 Rode Lijst soorten 44
5.4 Invasieve exoten 45
5.5 Beschermde gebieden 45
5.6 Beschermde houtopstanden 45
5.7 Natuurnetwerk Nederland 45
5.8 Geldigheid rapportage 46
Literatuurlijst 47
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 49

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens Landgoed De Horte en landgoed Mataram (Afbeelding 1) (hydrologisch) te herstellen en maatregelen te nemen in het kader van het uitvoeringsprogramma “Haarvaten Op Peil”.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of, en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

Afbeelding 1. Topografische ligging plangebied.

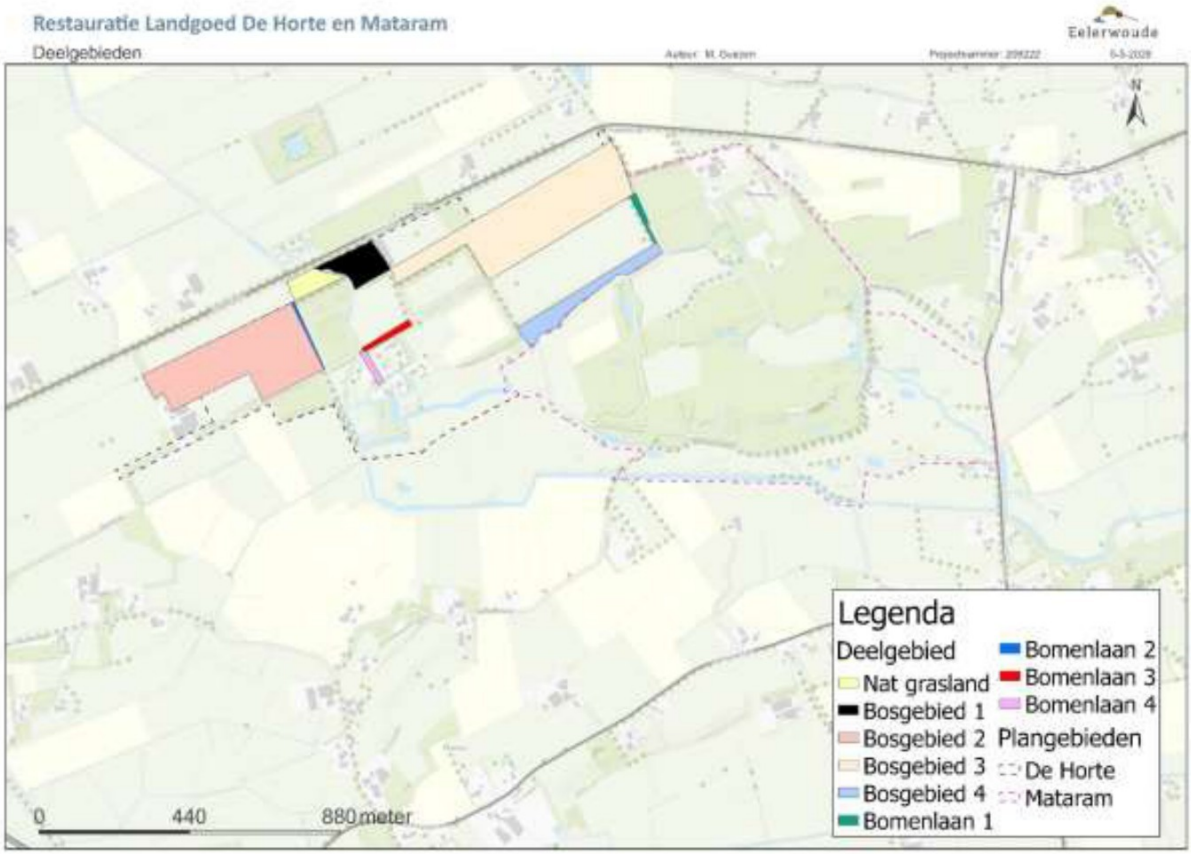
2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

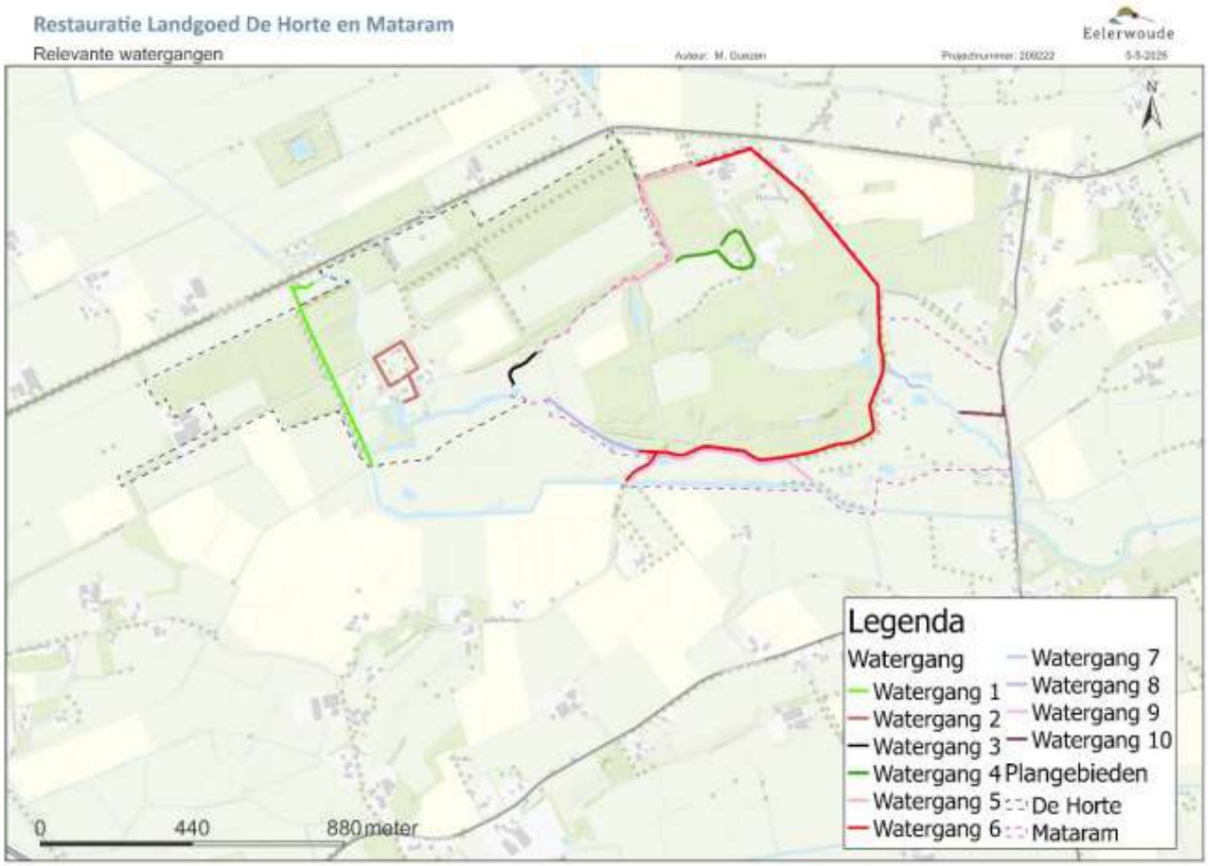
De plangebieden zijn gelegen tussen Dalfsen en Zwolle in de provincie Overijssel. Het betreft 2 landgoederen welke in beheer zijn bij Landschap Overijssel. De landgoederen bestaan voornamelijk uit loof/naaldbos, watergangen en grasland. Veel paden bevatten bomenlanen bestaande uit beuken, eiken en lindes. De landgoederen bevatten een aantal panden bestaande uit landhuizen en schuren. Ook zit er aan de oostzijde van landgoed Mataram een melkveehouderij. De landgoederen zijn vrij toegankelijk en bevatten veel paden. Ook de vele watergangen scheiden percelen van elkaar. De vegetatie in de bossen bestaan voornamelijk uit zomereik, grove den, beuk, braam, berk, bosanemoon, brede stekelvaren, mannetjesvaren, hulst, Noorse esdoorn met in de bosranden look zonder look, daslook, speenkruid, paarse dovennetel, gestreepte witbol en grote brandnetel.
De watergangen bevatten vooral soorten als riet, gele plomp, waterlelie, gewone veldbies, holpijp, pitrus, lisdodde, waterzuring en moerasspirea.
De graslanden bestaan vooral uit soorten als Engels raaigras, gestreepte witbol, ooievaarsbek, pinksterbloem, paardenbloem, gewoon biggenkruid, akkerdistel, gewone hoornbloem en gewone veldkers. Het plangebied is deel van Natuur Netwerk Nederland.
Bosgebied 2 en 3 bevatten rabatten over de gehele breedte van de percelen.
De verschillende watergangen zijn veelal sloten welke bestaan uit hemelwater. Vermoedelijk vallen grote delen van de sloten wel eens droog.

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied.

Afbeelding 3. Deelgebieden kaart (ESRI, 2026).

Afbeelding 4. Relevante watergangen (ESRI, 2026).

Afbeelding 5. Impressie bosgebied 1 op 24 april 2026.

Afbeelding 6. Impressie nat grasland 24 april 2026.

Afbeelding 7. Impressie bomenlaan 2 op 24 april 2026.

Afbeelding 8. Impressie bosgebied 2 op 24 april 2026.

Afbeelding 9. Impressie Bomenlaan 1 op 24 april 2026.

Afbeelding 10. Impressie bosgebied 4 op 24 april 2026.

Afbeelding 11. Impressie bomenlaan 3 op 24 april 2026.

Afbeelding 12. Impressie watergang 1 op 24 april 2026.

Afbeelding 13. Impressie watergang 2 op 24 april 2026.

Afbeelding 14. Impressie watergang 3 op 24 april 2026.

Afbeelding 15. Impressie watergang 4 op 24 april 2026.

Afbeelding 16. Impressie watergang 6 op 24 april 2026.

Afbeelding 17. Impressie watergang 7 op 24 april 2026.

Afbeelding 18. Impressie watergang 9 op 24 april 2026.

Afbeelding 19. Impressie watergang 10 op 24 april 2026.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

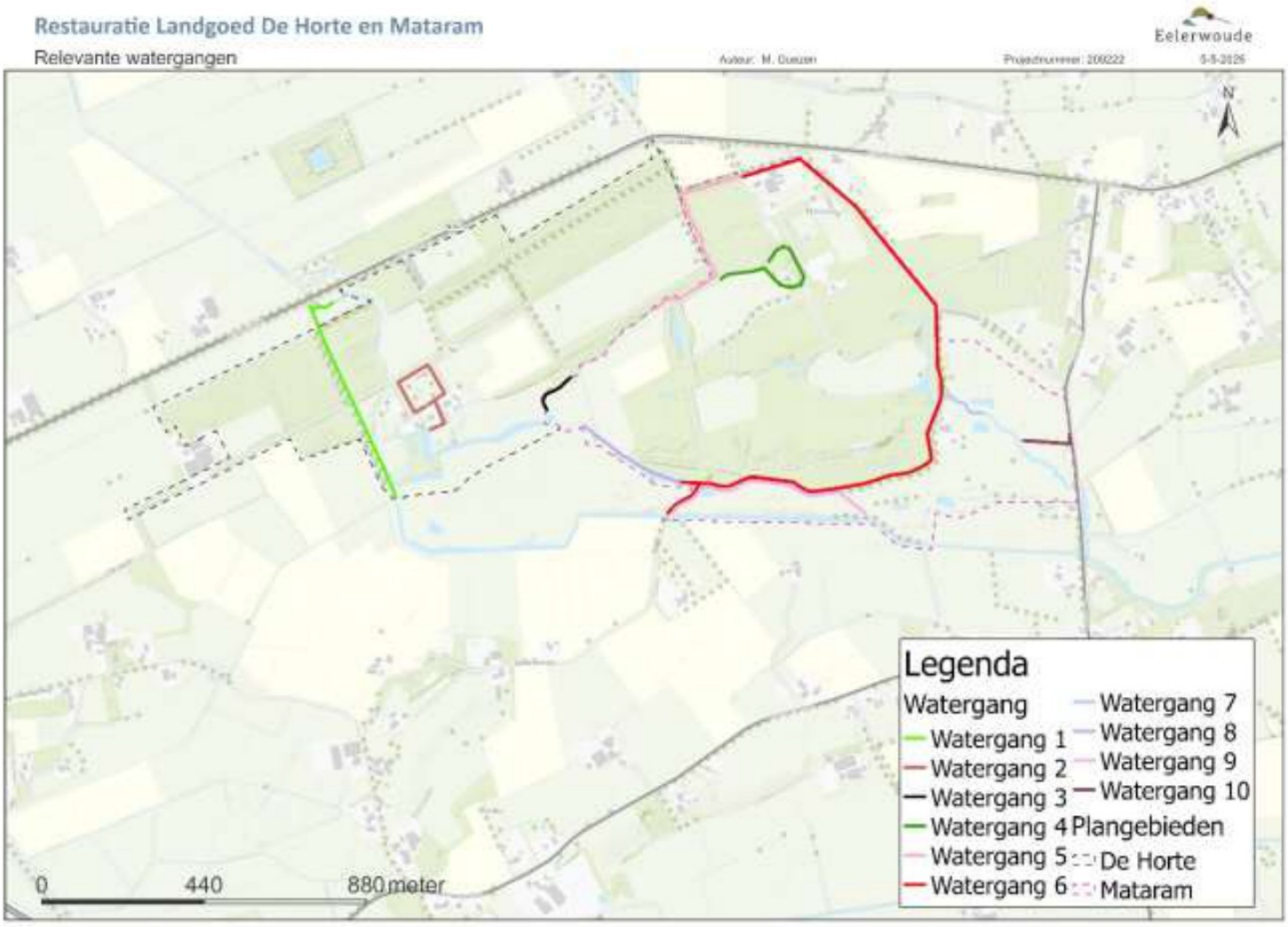
In het kader van het uitvoeringsprogramma 'Haarvaten Op Peil' wordt het plangebied (hydrologisch) hersteld. Watergangen worden aangepast om het waterpeil in het gebied hoger te houden. Ook worden er stukken bos omgevormd van naaldbos naar loofbos.
Concreet vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- Verwijderen van sliblaag (baggeren) in watergang 2, 5 en 6;
- Dempen van watergangen 3, 9 en 10;
- Afdammen van greppels;
- Duiker aanleggen in watergang 6;
- Aanpassen van de bestaande vistrap in watergang 1;
- Aanleggen van een schotbalkstuw met brug in watergang 2;
- Aanleggen van vaste dammen in watergang 4 en 5;
- Leegpompen van de sloot 5 meter van de aanleg van de vaste dammen en de stuw (zwarte sterren en grijze ster in Afbeelding 20). Gaat om watergang 4, 5, 8.
- Aanleggen van stuwen in watergang 8;
- Opheffen van de grondwateronttrekking in nat grasland;
- Verwijderen van de vaste overlaat in watergang 6;
- Verwijderen van de schotbalkstuw in watergang 7;
- Verhogen boswaarden met omvorming van naald naar loofbos (verwijderen en kappen van bomen) in bosgebieden 1, 2, 3 en 4;
- Het verwijderen van bomenlaan 1 en ten noorden van de gracht rondom het landhuis en ten oosten van De Horte;
- Verwijderen stuw De Horte in watergang 1;
- Het plaatsen van een nieuwe stuw in watergang 1;
- Opheffen van de onderbemaling in watergang 8.

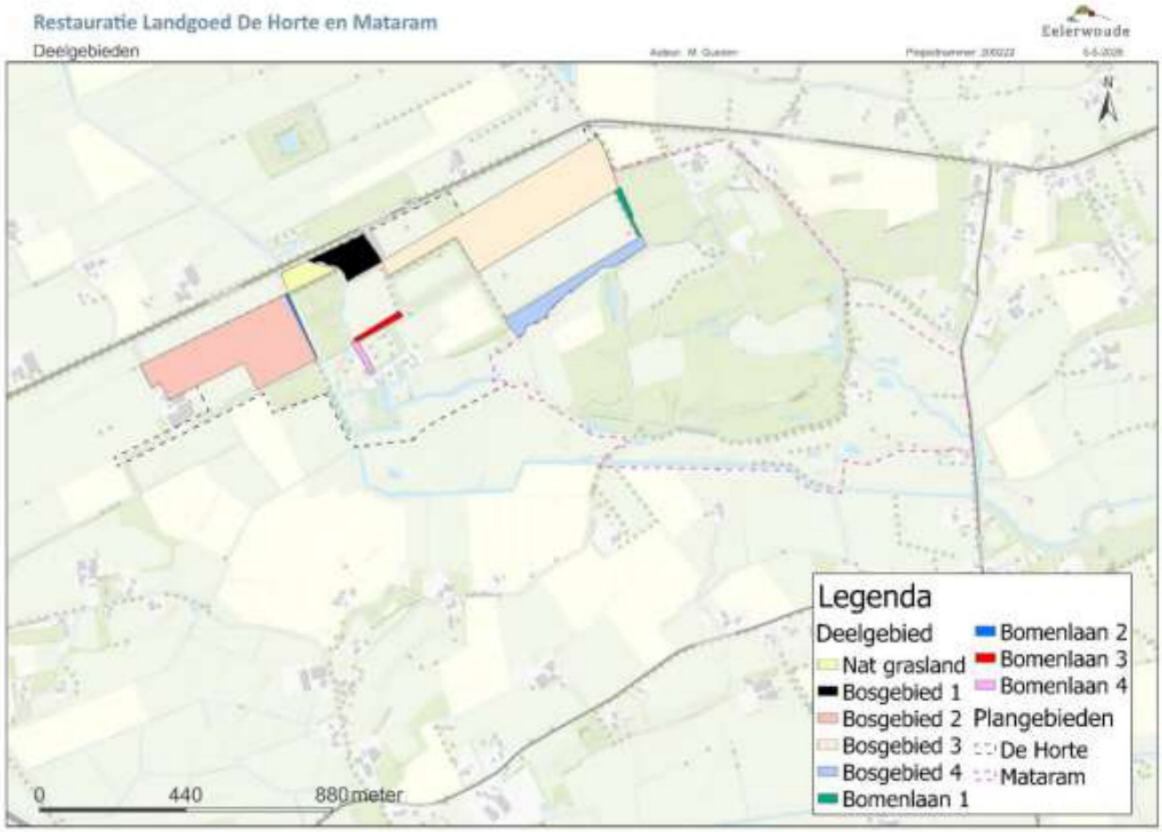
Afbeelding 20 geeft een visualisatie van de ingrepen en waar deze plaatsvinden. Het oranje stuk op de kaart (omvorming naaldbos naar loofbos) wordt op een ander moment gedaan en daarom niet meegenomen met de Quickscan.

Afbeelding 20. Plaatsen van de werkzaamheden (Landschap Overijssel, 2026).

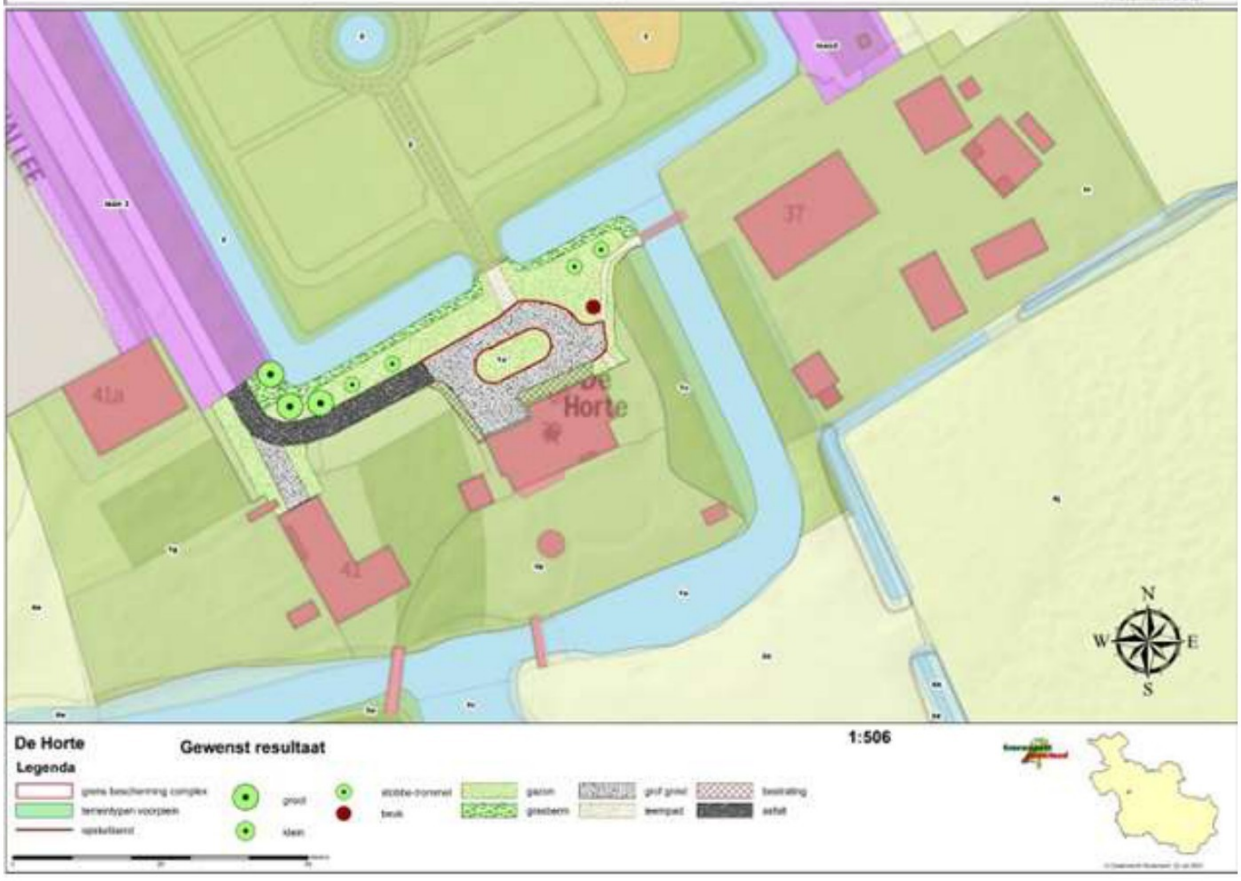
Afbeelding 21. Relevante watergangen

Afbeelding 22. Deelgebieden

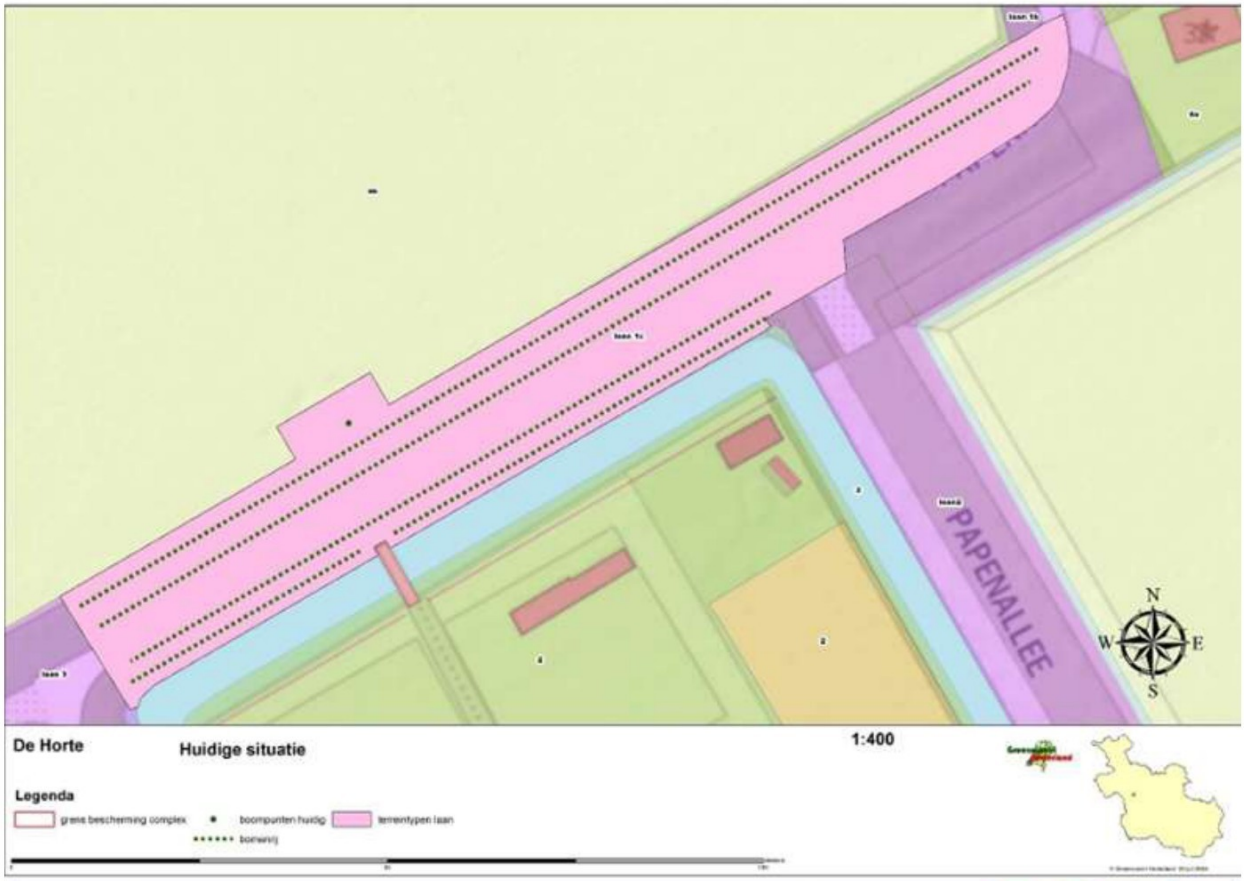
Rondom het landhuis van de Horte worden ook diverse werkzaamheden uitgevoerd welke niet staan aangegeven in de visualisatie. Hier worden diverse bomen en struiken gekapt. In Afbeelding 23 wordt de huidige situatie en de gewenste situatie weergeven:

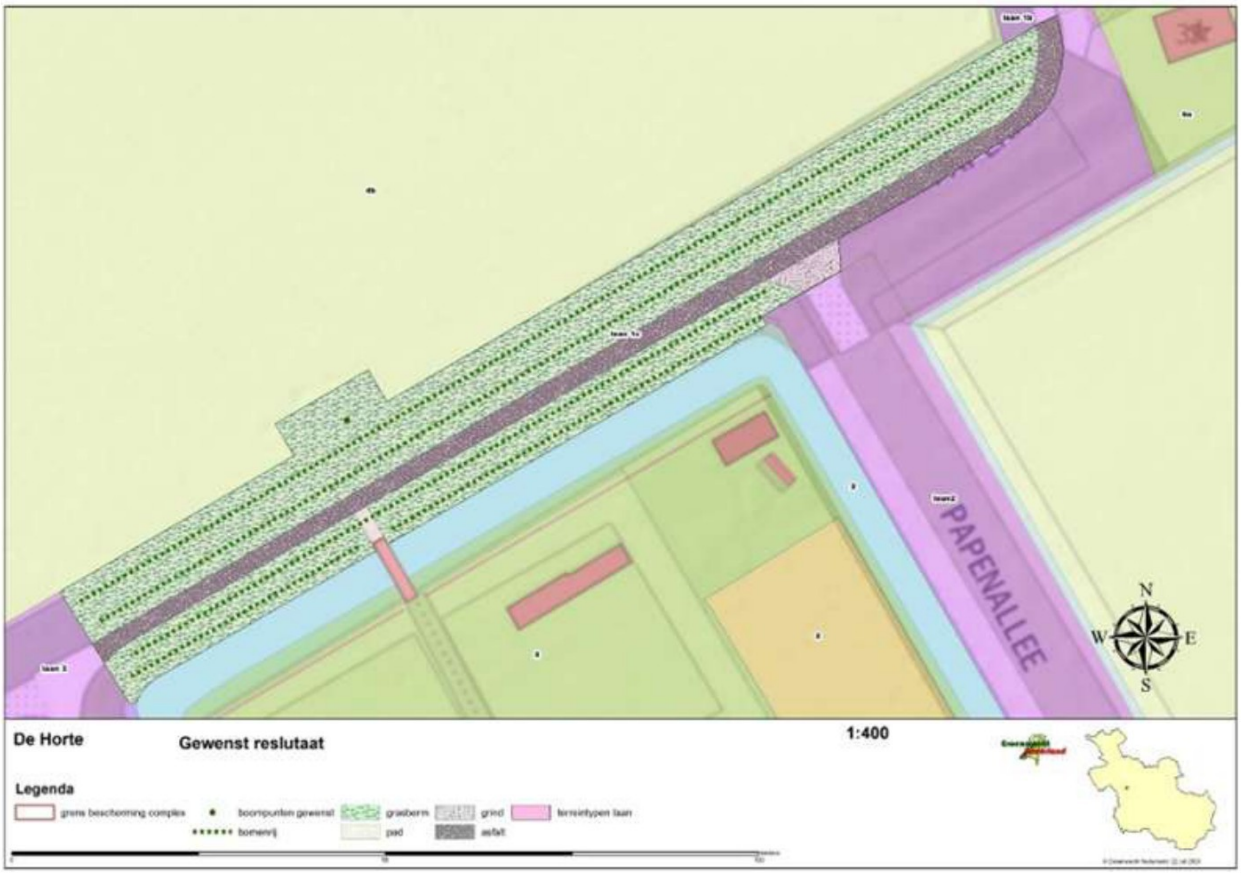

De Horte
Huidige situatie
1:250
Legenda
N
W
E
S

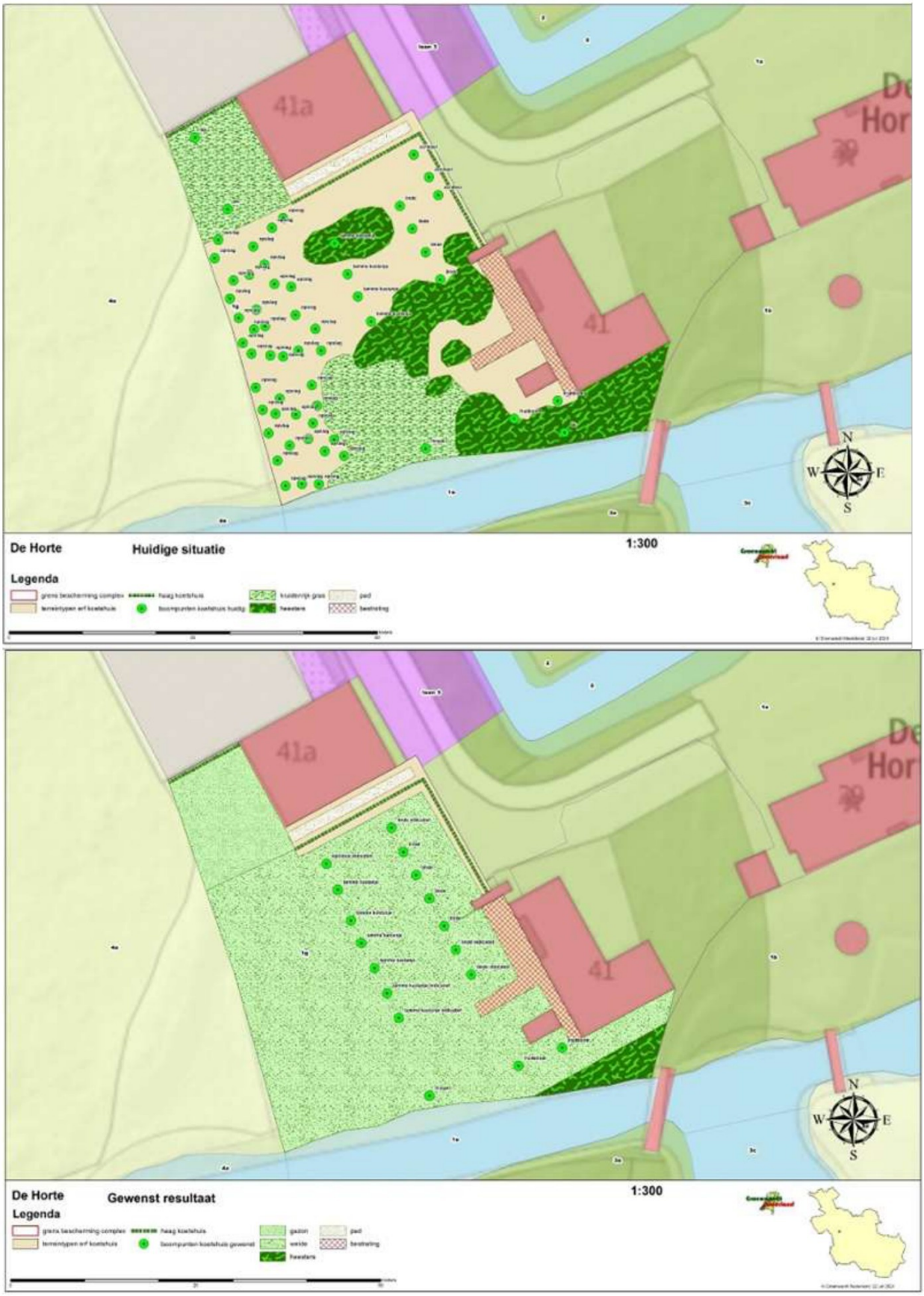

De Horte
Gewenst resultaat
1:506
Legenda
N
W
E
S

De Horte
Huidige situatie
1:325
Legenda
N
W
E
S

De Horte
Gewenst resultaat
1:325
Legenda
N
W
E
S

PAPENALLEE
N
W
E
S
De Horte
Huidige situatie
1:400
Legenda
grens bescherming complex
boompunten huidig
terreintypen laan
bomenrij

PAPENALLEE
N
W
E
S
De Horte
Gewenst reslutaat
1:400
Legenda
grens bescherming complex
boompunten gewenst
grasberm
grind
terreintypen laan
bomenrij
pad
asfalt

Afbeelding 23. Huidige situatie en gewenste situatie rondom landhuis De Horte (Landschap Overijssel, 2026).

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) waarbij data van de afgelopen 10 jaar is geraadpleegd;
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor te verwachten soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door [redacted] en [redacted], beide ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader - Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 24 april 2026 bij 15°C, helder weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijsten zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie
Bosgebieden:
Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen in de bosgebieden: beuk, hulst, speenkruid, zomereik, grove den, ruwe berk, zachte berk, braam, bosanemoon, mannetjesvaren, Noorse esdoorn met in de bosranden look zonder look, daslook, kleefkruid, paarse dovennetel, gele dovennetel, smalle weegbree, brede weegbree, wilde kamperfoelie, gestreepte witbol, engels raaigras, en grote brandnetel. Aangetroffen soorten zijn indicatoren van beuken-eikenbos met zure, voedselarme en matig droge bodemomstandigheden.

In en naast watergangen:
Riet, lisdodde, engels raaigras, grote brandnetel, holpijp, paarse dovennetel, echte koekoeksbloem, dotterbloem, gele plomp, waterlelie, gele lis, gewone veldbies, pitrus, waterzuring, moerasspirea, en gestreepte witbol. Aangetroffen soorten zijn indicatoren van matig zure, voedselrijke natte omstandigheden.

Nat grasland:
Engels raaigras, gestreepte witbol, dotterbloem, scherpe boterbloem, kruipende boterbloem, robertskruid, pinksterbloem, paardenbloem, brede weegbree, smalle weegbree, echte koekoeksbloem, gewone margriet, knoopkruid, gewoon biggenkruid, akkerdistel, gewone hoornbloem en gewone veldkers.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Vanuit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2026). Vrijwel alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als hoog- en laagvenen, kalkgraslanden, veenmosrietlanden en eeuwenoude muren. Deze specifieke biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied en daarmee zijn beschermde plantensoorten hier niet te verwachten.

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze kunnen op basis van het aanwezige biotoop worden uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, baardvleermuis, laatvlieger, franjestaart, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen
Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Watervleermuis en bosvleermuis zijn voornamelijk boom bewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis, rosse vleermuis, en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Zowel de bomenlanen als de bosgebieden bevatten een grote hoeveelheid bomen met gaten en geschikte spleten en holtes. Door de omvang van het gebied is het niet mogelijk om elke geschikte boom specifiek te inspecteren. Echter heeft er in 2025, bij enkele lanen een vleermuisonderzoek plaatsgevonden uitgevoerd door Bunskoek Natuurlijk. Met dit onderzoek zijn de bomen aan de weerzijdes van een aantal paden onderzocht op verblijfplaatsen. Afbeelding 24 geeft een weergave van het onderzoeksgebied. Bunskoek Natuurlijk heeft met 3 onderzoekers op de fiets het gebied onderzocht. Er is gewerkt aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor meervleermuis). De onderzoekers hebben in het veld gebruik gemaakt van Flir en Pulsar warmtebeeldcamera's en de batdetectoren: Elekon Batlogger M, Pettersson D240x en Echo Meter Touch 2 Pro.

Afbeelding 24. Onderzoeksgebied vleermuisonderzoek Bunskoek Natuurlijk op 24 september 2025.

Datum	Onderzoekers	Tijd	Weersomstandigheden	Gericht op
25 mei 2025	TD/MW	21:30-23:40	14 graden, droog, bft 1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
21 juni 2025	TD/MW	03:00-05:15	14 graden, droog, bft 1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
12 juli 2025	TD/MW	03:30-05:30	15 graden, droog, bft 2-3	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
22 augustus 2025	TD/MW/MB	04:15-06:30	13 graden, droog, bft 2	Paarverblijfplaatsen en zwermlocaties
8 september 2025	TD/MW/MB	22:00-00:10	15 graden, droog, bft 1	Paarverblijfplaatsen en zwermlocaties

Afbeelding 25. Onderzoeksmomenten Bunskoek Natuurlijk.

Het doel van het onderzoek was verblijfplaatsen vinden van boombewonende vleermuizen in het kader van boomonderhoud. Bunskoek Natuurlijk heeft met het onderzoek één kraamkolonie van watervleermuis, één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis en één kraamkolonie gewone dwergvleermuizen in het landhuis kunnen vaststellen. Daarnaast zijn er een aantal zwermlocaties vastgesteld van rosse vleermuis en watervleermuis, maar geen bijhorende verblijfplaats. De kraamkolonie watervleermuis is gevonden langs het pad in het zuiden van bosgebied 1 en het paarverblijf van de ruige dwergvleermuis is gevonden in bomenlaan 3.

Foerageergebieden en vliegroutes
Het plangebied bevat mogelijk essentiële vliegroutes en foerageergebieden. Het plangebied is zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen door de grote hoeveelheid groene elementen en de afwisseling tussen open landschap, dicht landschap en watervoerende elementen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen, zoals houtsingels en bosranden, om zich langs te verplaatsen (Kader - Foerageergebieden en vliegroutes). Dit worden vliegroutes genoemd. Essentiele vliegroutes zijn binnen het gebied mogelijk wel aanwezig.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes
Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en vergunning
Verblijfplaatsen
Met de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden beschadigd of vernield. Om na te gaan de bomen een functie hebben voor vleermuizen en zo ja, welke functie dit is, is nader onderzoek noodzakelijk. Indien een functie wordt aangetroffen is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig om de werkzaamheden te mogen uitvoeren. Dit geldt voor zowel de bomenlanen waar geen onderzoek is gedaan als de bomen buiten de bomenlanen. Concreet gaat het hier om bosgebied 1, 2, 3 en 4 en bomenlaan 1. Voor bomenlaan 3 welke wordt verwijderd, kan een directe vergunningsaanvraag worden gedaan doordat Bunskoek Natuurlijk deze al heeft onderzocht. Nader onderzoek is niet nodig als er geen bomen worden gekapt welke holtes bevatten geschikt voor vleermuizen. Zo kan er mogelijk wel gekapt worden zonder vleermuisonderzoek. Dit kan alleen onder ecologische begeleiding van een ecoloog.

Foerageergebieden en vliegroutes
Nader onderzoek naar foerageergebieden is niet noodzakelijk gezien essentiële functies behouden blijven. Er blijven genoeg bomen over en de ontwikkelingen kunnen zorgen voor beter foerageergebied. Nader onderzoek of directe compenserende maatregelen naar vliegroutes is wel noodzakelijk. Bomenlaan 1 en bomenlaan 3 worden gekapt. Echter grenst bomenlaan 1 aan een bosgebied waarvan de grens ook gebruikt kan worden als vliegroute. Bij bomenlaan 3 is dit niet het geval waardoor een mogelijke vliegroute verloren gaat. Deze potentiële vliegroute is mogelijk essentieel doordat vleermuizen deze gebruiken om te navigeren tussen gebieden. Als deze worden verwijderd is snelle navigatie tussen gebieden niet meer mogelijk. Een aantal

bomen laten staan welke kunnen fungeren als vliegroute kan voldoen, of andere soortgelijke lijnvormige objecten aanbrengen. In dat geval is nader onderzoek niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Overijssel (Omgevingsverordening Overijssel 2025, in werking op 01-05-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting, beheer en onderhoud: Bosmuis, aardmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals eekhoorn, das, steenmarter, boommarter, egel, hermelijn, wezel, otter, grote bosmuis, bunzing, zijn mogelijk in het plangebied aanwezig of al vastgesteld. De grote hoeveelheid bomen met gaten in en onder de bomen bieden geschikte verblijfplaatsen voor steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn, wezel.

Er zijn veel verschillende holen aanwezig van zowel groot als klein formaat (Afbeelding 27) welke gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor de grote bosmuis, wezel en hermelijn.

Verspreid over het gebied liggen verschillende takkenhopen en rillen (Afbeelding 26). Dit biedt potentiële verblijfplaatsen aan voor egel, boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en grote bosmuis.

Tijdens het veldbezoek zijn er in bosgebied 2 meerdere dassenpijpen gevonden verspreid over het gebied. De hoofdburcht bevat ongeveer 25 dassenpijpen met 3 bijburchten waarvan 1 met 10 pijpen en 2 met 2 pijpen. Ook zijn er in bosgebied 3, 2 pijpen waargenomen. Afbeelding 29 geeft een overzicht van de locaties van de (bij)burchten. Over het gele plangebied zijn sporen waargenomen van das bestaande uit mestputjes en graafsporen met haren.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zit er een otter op Landgoed De Horte. Er zijn geen spraints of verblijfplaatsen gevonden. Echter kunnen verblijfplaatsen van otter niet worden uitgesloten in de bosschages en struwelen naast de watergangen van het landgoed.

Tijdens het veldbezoek is er ook een eekhoornnest gevonden (Afbeelding 30) in een naaldboom langs het pad. Ook zijn er meer nesten bekend van eekhoorn rondom de Horte (NDFF, 2026).

Afbeelding 27. Verschillende holen potentieel geschikt voor hermelijn, wezel en grote bosmuis.

Afbeelding 28. Takkenhopen voor egel, boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en grote bosmuis.

Afbeelding 29. Locaties dassenburchten.

Afbeelding 30. Locaties Eekhoorn nesten.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

De ingrepen hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten blijft genoeg leefgebied voorhanden en genoeg andere potentiële verblijfplaatsen waar deze soorten gebruik van kunnen maken. Wel dient er ten alle tijden zorgvuldig gewerkt te worden in het kader van de zorgplicht die voor alle soorten geldt.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

De voorgenomen ontwikkelingen leiden mogelijk tot verlies van verblijfplaatsen van de soorten hermelijn, wezel, bunzing, otter, egel, eekhoorn, das, steenmarter, boommarter en grote bosmuis.

Voor de soorten steenmarter, boommarter en eekhoorn is nader onderzoek of een vergunningsaanvraag niet nodig indien bomen met geschikte holtes en nesten niet gekapt worden. Tijdens de kapwerkzaamheden dient er een ecoloog aanwezig te zijn welke begeleiding geeft bij de werkzaamheden.

Voor bunzing, wezel, hermelijn, egel en otter dient er een directe vergunningsaanvraag te worden gedaan. Hier moet uit gegaan worden van een worstcasescenario. Ook dient er gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

Binnen een straal van 20 meter van de burchten dient niet gewerkt te worden. Voor werkzaamheden buiten een straal van 20 meter van de burchten, dient er gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

4.2.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige broedvogels.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruikmaken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen.

Het plangebied bevat meerdere geschikte broedplekken voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Door de grote hoeveelheid hoge dichte (naald)bomen, holtes in bomen, hoge dichtheid aan struiken en ruigte en andere dichte vegetatie kunnen vogels met jaarrond beschermde nesten niet worden uitgesloten. De volgende vogels kunnen niet worden uitgesloten in het plangebied: boomvalk, bosuil, grote gele kwikstaart, havik, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, ooievaar, torenvalk, steenuil en wespendief.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving/vogels met jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

In deze situatie zijn de volgende soorten te verwachten: blauwe reiger, bonte vliegenvanger, buizerd, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, ijsvogel, kuifmees, matkop, middelste bonte specht, spreeuw en zwarte mees. Deze soorten broeden hoog in bomen, op de grond in dichte vegetatie, in boomholtes, in bosranden, in open velden en in holen langs watergangen.

Kader - Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van afdoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale Staat van Instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige broedvogels

In het plangebied kunnen nog een grote verscheidenheid aan andere broedvogels voorkomen. Het plangebied bevat veel afwisseling tussen water, bos en open landschap. Hierdoor kunnen nesten van overige broedvogels ook niet uitgesloten worden

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Voor de soorten boomvalk, bosuil, grote gele kwikstaart, havik, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, ooievaar, torenvalk, steenuil en wespendief dient een aanvullende boominspectie uitgevoerd te worden alvorens het kappen. In het plangebied kunnen nesten van deze soorten niet worden uitgesloten. Met de voorgenomen werkzaamheden worden nesten van deze soorten mogelijk vernield. Een andere mogelijkheid is het behouden van betreffende nesten. Nader onderzoek is in dat geval niet nodig.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving/vogels met jaarrond beschermde nesten bij onvoldoende alternatieven

Het plangebied biedt een grote hoeveelheid aan potentiële nestplekken. Veel van deze potentiële nestplekken gaan niet verloren. Ook blijft er genoeg leefgebied over met de voorgenomen ontwikkelingen. Hierom is het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit of compenserende maatregelen niet aan de orde voor vogels met jaarrond beschermde leefomgeving. Wel dient er buiten het broedseizoen gewerkt te worden.

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de Staat van Instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 1 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[1]. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn niet mogelijk. Voor de Omgevingswet zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnd nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de

[1] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (Bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige Staat van Instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

4.2.4 Reptielen

Voorkomen en functie
Het plangebied bevat veel afwisseling tussen droog, nat, open en dicht landschap. Ook zijn er takkenhopen en broeihopen aanwezig. Door deze elementen in combinatie met bekende verspreidingsgegevens kunnen ringslang en levendbarende hagedis niet worden uitgesloten. Het gaat hier om zowel verblijfplaatsen, als voortplantingsplaatsen als foerageergebied.

Effecten en vergunning
Het voorkomen en gebruik van het gebied door ringslang en levendbarende hagedis kan niet worden uitgesloten in het plangebied. Echter zullen de beoogde werkzaamheden geen invloed hebben het leefgebied of de voortplantingsplaatsen van ringslang (als de houtstapels en broedhopen blijven liggen). Nadelige gevolgen voor levendbarende hagedis door hydrologische maatregelen worden niet verwacht. Echter dient er met het kappen van bomen wel gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol om schade aan exemplaren of leefgebied (overwinteringsplekken) door grote machines te voorkomen. Specifiek geldt dit voor de bosranden van bosgebied 3 en de paden die er doorheen lopen.

4.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie
Soorten waarvoor een vrijstelling geldt
In de omgevingsverordening van de provincie Overijssel (Omgevingsverordening Overijssel 2025, in werking op 01-05-2025) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting, beheer en onderhoud: gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en meerkikker.

Soorten waarvoor <u>geen</u> vrijstelling geldt
In het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van kamsalamander en poelkikker. Deze gebruiken veelal stilstaande watergangen en poelen waar bij voorkeur geen vis in zwemt als voortplantingshabitat. Deze zijn aanwezig in het plangebied. Ook is geschikt landbiotoop aanwezig door de grote hoeveelheid bos, dood hout en muizenholen. Kamsalamander en poelkikker kunnen niet worden uitgesloten in watergangen 1 en 2.

Effecten en vergunning
Soorten waarvoor een vrijstelling geldt
Gezien er bij 3 watergangen stukken worden drooggelegd voor de bouw, dienen alle vrijgestelde amfibieën aanwezig in deze sloten overgezet te worden naar een watergang van soortgelijke of betere kwaliteit in het kader van de zorgplicht. Overwinteringshabitat blijft aanwezig en wordt niks meegedaan.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt
Het voorkomen van kamsalamander en poelkikker kan niet worden uitgesloten in het plangebied in watergang 1 en 2. Echter worden met de geplande maatregelen geen negatieve effecten verwacht in watergang 1 en 2. Gezien het voortplantingswater niet wordt aangetast. De beoogde maatregelen zorgen er alleen voor dat water beter vastgehouden wordt in de watergangen. Echter, indien er bij het aanleggen van de schotbalkstuw in watergang 2, stukken worden drooggelegd, dient er alsnog een nader onderzoek gedaan te worden of direct een vergunning aan te vragen. Tevens dienen ze te werken volgens een ecologisch werkprotocol als dit het geval is.

4.2.6 Vissen

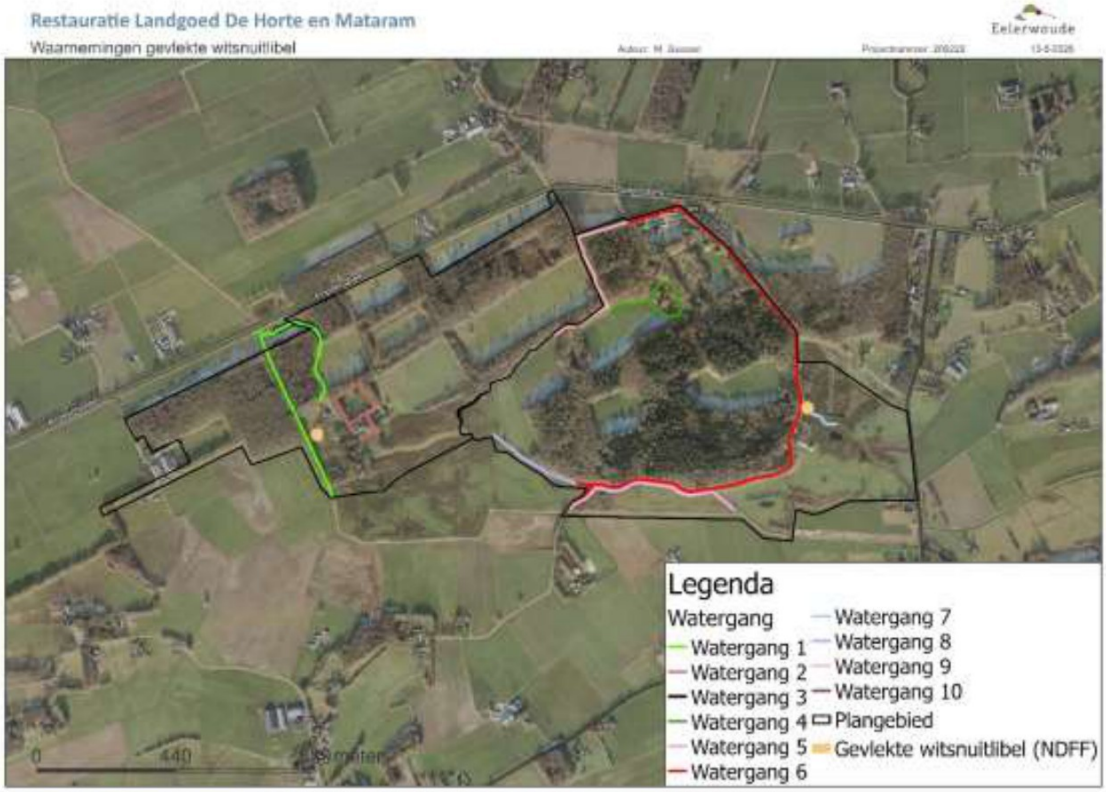
Voorkomen en functie
Het plangebied bevat meerdere watergangen, waarvan niet kan worden uitgesloten dat ze vissen bevatten. In de NDFF staan meerdere waarnemingen van grote modderkruiper in het plangebied. Vooral rond watergang 2 wordt deze soort waargenomen. Hierdoor kan ervan worden uitgegaan dat grote modderkruiper wel voorkomt in een aantal van de watergangen door bekende verspreidingsgegevens. Grote modderkruiper kan niet uitgesloten worden in watergangen 1 en 2.

Effecten en vergunning
In watergang 1 worden geen nadelige gevolgen verwacht met de geplande maatregelen. De voorwaarde daarvoor is wel dat de nieuwe stuw eerst wordt geplaatst en de oude daarna pas wordt weggehaald. Het doen van nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning is voor watergang 1 in dat geval niet nodig.

In watergang 2 komt een schotbalkstuw met brug waardoor het water in de grachten beter wordt vastgehouden. Er worden geen nadelige gevolgen verwacht op het functionele en essentiële leefgebied van grote modderkruiper. Echter, indien er stukken worden drooggelegd bij het aanbrengen van de schotbalkstuw met brug, dient er alsnog een vergunning te worden aangevraagd en gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie
In en rondom het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van beekrombout, gevlekte witsnuitlibel en grote vos. Geschikt habitat voor beekrombout is niet aanwezig. Echter kan gevlekte witsnuitlibel niet worden uitgesloten door de aanwezigheid van waterplanten zoals holpijp en gele plomp, een heldere en goede waterkwaliteit en afwisseling tussen stilstaand en stromend water. Het voortplanten van deze soorten kan niet worden uitgesloten in en naast deze watergangen ondanks dat het biotoop niet optimaal is. Het gaat om watergangen 1, 2 en 7. Afbeelding 31 geeft een weergave van de gedane waarnemingen van gevlekte witsnuitlibel in de afgelopen 10 jaar.
Grote vos gebruikt iep, sleedoorn, wilgen en populieren als waardplant. Hier zetten ze de eitjes op af. Grote vos overwintert op donkere koele plekken zoals in bomen. Bomen met holtes zijn ook aanwezig.

Afbeelding 31. Waarnemingen gevlekte witsnuitlibel (ESRI, 2026) (Waarneming.nl, 2026)

Effecten en vergunning

Er worden geen nadelige gevolgen met betrekking tot gevlekte witsnuitlibel verwacht in watergangen 1 en 2. ondanks dat het biotoop in watergang 7 niet optimaal is, kan het voortplanten van gevlekte witsnuitlibel niet worden uitgesloten. Het is niet duidelijk tot in hoeverre geschikt leefgebied wordt beïnvloed met het weghalen van de schotbalkstuw in watergang 7. Om deze reden is nader onderzoek naar gevlekte witsnuitlibel in watergang 7 of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk.
Indien er iepen, populieren, sleedoorns of wilgen worden gekapt dient er een nader onderzoek gedaan te worden of een vergunning flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd voor voortplantingshabitat. Gezien er bomen worden gekapt met waarschijnlijk geschikte overwinteringsplekken dient hiervoor ook een vergunning te worden aangevraagd.

4.3 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten[2]. Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor de aangetroffen soorten.

[2] De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit de NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (eenieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is diegene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

Graspieper, kneu, koekoek, slobeend, smient, spotvogel, wielewaal, wintertaling, wulp, zwarte mees, alver, bruin blauwtje, kleine parelmoervlinder, oranje zandoogje, vuurjuffer, watersnuffel, noordse witsnuitlibel, veenhommel, driehoekeendagsvlieg, houtspookje, marmerschietmot, vierlijneendagsvlieg, voorjaarsfluweel, beemdkroon, blauwe knoop, bolderik, bosaardbei, bostulp, gewone agrimonie, kartuizer anjer, korenbloem, oosterse morgenster, rossig fonteinkruid, slofhak, steenanjer, veldsalie, waterscheerling, wilde gagel, zomerklokje, beukenknikker, steen-olievlekje, gele stekelzwam, gewoon varkensoor, hanenkam, kegelmorielje, kleine bloedsteelmycena, kleine pelargoniumgordijnzwam, roze beukenkoraalzwam, ruwe russula, schaapje, verkleurzwammetje en gladde schijfhoren.

Effecten
Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.
De beoogde werkzaamheden zullen naar verwachting niet leiden tot doden van exemplaren of vernieling van groeiplaatsen. Wel dient er net zoals eerder genoemd, buiten het broedseizoen gewerkt te worden voor eventuele broedende vogels. Indien er wel rode lijst soorten gedood worden met de beoogde werkzaamheden, dient de opdrachtgever zich aan de zorgplicht te houden.

De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Voor deze soorten wordt geadviseerd om vooraf en tijdens de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten een ecologisch specialist in te schakelen die u kan adviseren op welke wijze nadelige gevolgen kunnen worden voorkomen en/of welke passende (herstel) maatregelen nodig of mogelijk zijn. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

4.4 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term ‘exoot’ is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (NVWA, 2025). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (Bal artikel 11.108, lid 1).

Voorkomen en functie
In het gebied zijn 111 waarnemingen bekend van invasieve exoten bestaande uit muskusrat, nijlgans, gevlekte Amerikaanse rivierkreeft, Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest.

Effecten
Als een soort op de Unielijst staat, is het verboden de soort te verhandelen, kweken, vervoeren of importeren in de EU. Verder is de terreineigenaar verplicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. Lukt dat niet? Dan moet de populatie zodanig worden beheerd dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4.5 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op 3,1 km afstand van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

Effecten

Niet stikstof-gerelateerde effecten

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet.

4.6 Beschermde houtopstanden

Ligging

Het plangebied maakt onderdeel uit van een houtopstand.

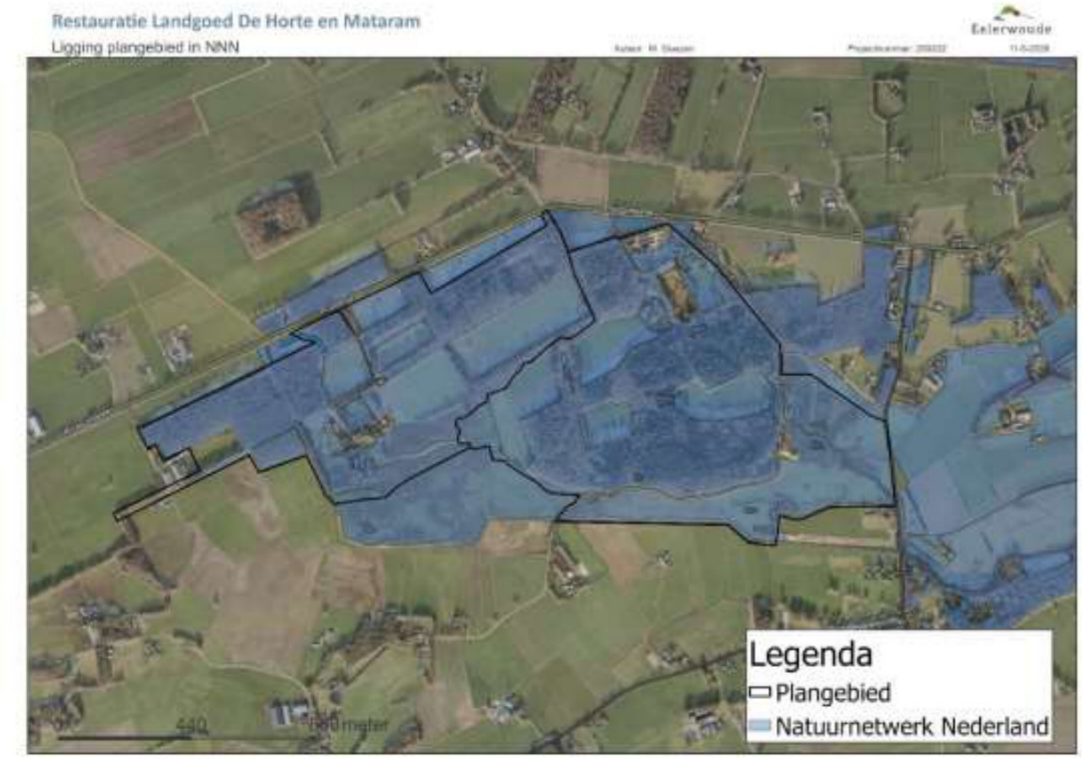
Effecten

Aangezien de bomen binnen het plangebied vallen onder de definitie ‘houtopstand’ onder de Omgevingswet is een nadere toetsing voor provinciale regelgeving met betrekking tot houtopstanden daarom noodzakelijk.

4.7 Natuurnetwerk Nederland

Ligging

Het plangebied ligt binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Afbeelding 32. Ligging plangebied in NNN.

Effecten

Gezien de beoogde werkzaamheden juist zorgen voor natuurverbetering en er geen wijziging is in het omgevingsplan is een nadere toetsing aan het natuurbeleid niet noodzakelijk. De beoogde werkzaamheden zijn voor het beheer en niet voor verandering van de bestemming.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

5.2 Beschermde soorten

Vleermuizen

Conclusies

Met de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden beschadigd of vernield. Om na te gaan de bomen een functie hebben voor vleermuizen en zo ja, welke functie dit is, is nader onderzoek noodzakelijk. Indien een functie wordt aangetroffen is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig om de werkzaamheden te mogen uitvoeren. Dit geldt voor zowel de bomenlanen waar geen onderzoek is gedaan als de bomen buiten de bomenlanen. Concreet gaat het hier om bosgebied 1, 2, 3 en 4 en bomenlaan 1. Voor bomenlaan 3 welke wordt verwijderd, kan een directe vergunningsaanvraag worden gedaan doordat Bunskoek Natuurlijk deze al heeft onderzocht. Nader onderzoek is niet nodig als er geen bomen worden gekapt welke holtes bevatten geschikt voor vleermuizen. Zo kan er mogelijk wel gekapt worden zonder vleermuisonderzoek. Dit kan alleen onder ecologische begeleiding van een ecoloog.

Foerageergebieden en vliegroutes

Nader onderzoek naar foerageergebieden is niet noodzakelijk gezien essentiële functies behouden blijven. Er blijven genoeg bomen over en de ontwikkelingen kunnen zorgen voor beter foerageergebied. Nader onderzoek of directe compenserende maatregelen naar vliegroutes is wel noodzakelijk. Bomenlaan 1 en bomenlaan 3 worden gekapt. Echter grenst bomenlaan 1 aan een bosgebied waarvan de grens ook gebruikt kan worden als vliegroute. Bij bomenlaan 3 is dit niet het geval waardoor een mogelijke vliegroute verloren gaat. Deze potentiële vliegroute is mogelijk essentieel doordat vleermuizen deze gebruiken om te navigeren tussen gebieden. Als deze worden verwijderd is snelle navigatie tussen gebieden niet meer mogelijk. Een aantal bomen laten staan welke kunnen fungeren als vliegroute kan voldoen, of andere soortgelijke lijnvormige objecten aanbrengen. In dat geval is nader onderzoek niet nodig.

Aanbevelingen

Het is van belang dat de verlichting in het plangebied niet toeneemt. Dit kan met enkele simpele maatregelen:

- niet uitstralende armaturen;
- plaatsen van afschermende beplanting;
- voorkom verlichting van boomkronen;
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan).

Grondgebonden zoogdieren

Conclusies

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Voor de soorten steenmarter, boommarter en eekhoorn is nader onderzoek of een vergunningsaanvraag niet nodig indien bomen met geschikte holtes en nesten niet gekapt worden. Tijdens de kapwerkzaamheden dient er een ecoloog aanwezig te zijn welke begeleiding geeft bij de werkzaamheden.

Voor bunzing, wezel, hermelijn, egel en otter dient er een directe vergunningsaanvraag te worden gedaan. Hier moet uit gegaan worden van een worstcasescenario. Ook dient er gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

Binnen een straal van 20 meter van de burchten dient niet gewerkt te worden. Voor werkzaamheden buiten een straal van 20 meter van de burchten, dient er gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

Broedvogels

Conclusies

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Voor de soorten boomvalk, bosuil, grote gele kwikstaart, havik, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, ooievaar, torenvalk, steenuil en wespendief dient een aanvullende boominspectie uitgevoerd te worden alvorens het kappen. In het plangebied kunnen nesten van deze soorten niet worden uitgesloten. Met de voorgenomen werkzaamheden worden nesten van deze soorten mogelijk vernield. Een andere mogelijkheid is het behouden van betreffende nesten. Nader onderzoek is in dat geval niet nodig.

Algemene broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de Staat van Instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn niet mogelijk door de grote hoeveelheid bomen en struiken. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen[3] uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Op basis van de Omgevingswet zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnd nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (Bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige Staat van Instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

[3] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Reptielen

Conclusies

Nadelige gevolgen voor levendbarende hagedis door hydrologische maatregelen worden niet verwacht. Echter dient er met het kappen van bomen wel gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol om schade aan exemplaren of leefgebied (overwinteringsplekken) door grote machines te voorkomen. Specifiek geldt dit voor de bosranden van bosgebied 3 en de paden die er doorheen lopen.

Amfibieën

Conclusies

Soorten waarvoor een vrijstelling geldt

Gezien er bij 3 watergangen stukken worden drooggelegd voor de bouw, dienen alle vrijgestelde amfibieën aanwezig in deze sloten overgezet te worden naar een watergang van soortgelijke of betere kwaliteit in het kader van de zorgplicht. Overwinteringshabitat blijft aanwezig en wordt niks meegedaan.

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Het voorkomen van kamsalamander en poelkikker kan niet worden uitgesloten in het plangebied in watergang 1 en 2. Echter worden met de geplande maatregelen geen negatieve effecten verwacht in watergang 1 en 2. Gezien het voortplantingswater niet wordt aangetast. De beoogde maatregelen zorgen er alleen voor dat water beter vastgehouden wordt in de watergangen. Echter, indien er bij het aanleggen van de schotbalkstuw in watergang 2, stukken worden drooggelegd, dient er alsnog een nader onderzoek gedaan te worden of direct een vergunning aan te vragen. Tevens dienen ze te werken volgens een ecologisch werkprotocol als dit het geval is.

Vissen

Conclusies

In watergang 2 komt een schotbalkstuw met brug waardoor het water in de grachten beter wordt vastgehouden. Er worden geen nadelige gevolgen verwacht op het functionele en essentiële leefgebied van grote modderkruiper. Echter, indien er stukken worden drooggelegd bij het aanbrengen van de schotbalkstuw met brug, dient er alsnog een vergunning te worden aangevraagd en gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol.

Ongewervelden

Conclusies

Er worden geen nadelige gevolgen met betrekking tot gevlekte witsnuitlibel verwacht in watergangen 1 en 2. ondanks dat het biotoop in watergang 7 niet optimaal is, kan het voortplanten van gevlekte witsnuitlibel niet worden uitgesloten. Het is niet duidelijk tot in hoeverre geschikt leefgebied wordt beïnvloed met het weghalen van de schotbalkstuw in watergang 7. Om deze reden is nader onderzoek naar gevlekte witsnuitlibel in watergang 7 of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk.
Indien er iepen, populieren, sleedoorns of wilgen worden gekapt dient er een nader onderzoek gedaan te worden of een vergunning flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd voor voortplantingshabitat. Gezien er bomen worden gekapt met waarschijnlijk geschikte overwinteringsplekken dient hiervoor ook een vergunning te worden aangevraagd.

5.3 Rode Lijst soorten

Conclusies

Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.
De beoogde werkzaamheden zullen naar verwachting niet leiden tot doden van exemplaren of vernieling van groeiplaatsen. Wel dient er net zoals eerder genoemd, buiten het broedseizoen gewerkt te worden voor eventuele broedende vogels. Indien er wel rode lijst soorten gedood worden met de beoogde werkzaamheden, dient de opdrachtgever zich aan de zorgplicht te houden.

De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Voor deze soorten wordt geadviseerd om vooraf en tijdens de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten een ecologisch specialist in te schakelen die u kan adviseren op welke wijze nadelige gevolgen kunnen worden voorkomen en/of welke passende (herstel) maatregelen nodig of mogelijk zijn. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

5.4 Invasieve exoten

Conclusies
In het gebied zijn 111 waarnemingen bekend van invasieve exoten bestaande uit muskusrat, nijlgans, gevlekte Amerikaanse rivierkreeft, Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest.

Als een soort op de Unielijst staat, is het verboden de soort te verhandelen, kweken, vervoeren of importeren in de EU. Verder is de terreineigenaar verplicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. Lukt dat niet? Dan moet de populatie zodanig worden beheerd dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

5.5 Beschermde gebieden

Conclusies
Het plangebied ligt op 3100 meter afstand van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

<u>Stikstof-gerelateerde effecten</u>
Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet.

5.6 Beschermde houtopstanden

Conclusies
Aangezien de bomen binnen het plangebied vallen onder de definitie ‘houtopstand’ onder de Omgevingswet is een nadere toetsing voor provinciale regelgeving met betrekking tot houtopstanden daarom noodzakelijk.

5.7 Natuurnetwerk Nederland

Conclusies
Gezien de beoogde werkzaamheden juist zorgen voor natuurverbetering en de huidige bestemming ook natuur is, is een nadere toetsing aan het natuurbeleid niet noodzakelijk. De beoogde werkzaamheden zijn voor het beheer en niet voor verandering van de bestemming.

5.8 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- NVWA. (2025, 7 augustus). *Unielijst invasieve exoten*. Invasieve Exoten | NVWA.
- ESRI Nederland (2026). https://www.esri.nl/nl-nl/home
- Ministerie van Economische Zaken (2016). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2026). Nederlandse Databank Flora en Fauna. https://www.ndff.nl/
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). De Nederlandse libellen (odonata), - Nederlandse fauna 4. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertabrate Survey – Nederland.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Soortinformatie:
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.libellennet.nl
- www.sovon.nl
- www.blwg.nl
- www.anemoon.org
- www.floron.nl
- www.mycologen.nl
- www.vlindernet.nl
- www.eis-nederland.nl
- www.zwgzh.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.eurobats.org
- profielendocument

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl

Soorten:
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Das Meles meles. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus. BIJ12, versie 2.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis Plecotus auritus. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2021). Kennisdocument Grote modderkruiper Misgurnus fossilis. BIJ12, versie 2.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Kamsalamander Triturus cristatus. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Levendbarende hagedis Zootoca vivipara. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Poelkikker Rana lessonae. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Roek Corvus frugilegus. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Rosse vleermuis Nyctalus noctula. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis Pipistrellus nathusii. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil Athene Noctua. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Watervleermuis Myotis daubentonii. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)

Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[4]. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;

[4] De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	**Lid 1, onder b** het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	**Lid 1, onder b** het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	**Lid 1, onder c** het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	**Lid 1, onder c** het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen , tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de Staat van Instandhouding van de vogelsoort	**Lid 1, onder d** het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);
- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de Staat van Instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de Staat van Instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de Staat van Instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen
De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen
Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:
1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de Staat van Instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen
Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van Instandhouding van de soort
Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de Staat van Instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader - Staat van Instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:
1. de SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van Instandhouding
- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de Staat van Instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige Staat van Instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige Staat van Instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht
In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

"Eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen."*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht
Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten
Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:
Eenieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:
voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;

- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU-schade toebrengen een ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;

- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'ja, mits- principe. In principe zijn ontwikkelingen toegestaan mits zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief